

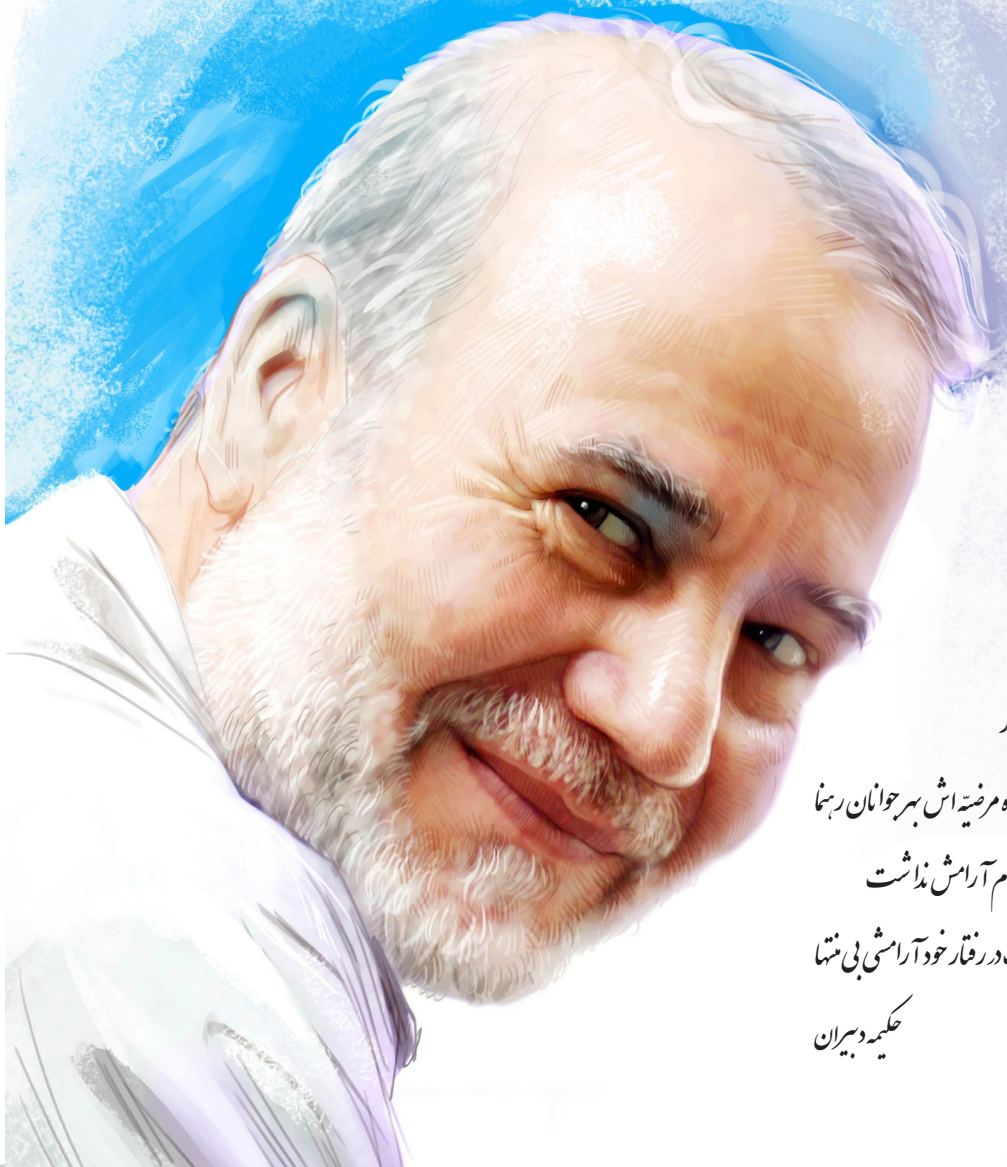

آئینه‌ء صادق

چهلمین روز درگذشت فرزانه فروتن، استاد زنده‌یاد دکتر صادق آئینه‌وند

۲۵ خرداد ۱۳۹۴ | پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی |

ساعت ۱۰ الی ۱۲ | سالن حکمت |

صادق آئینه‌وند آئینه‌ء غرور و قار

شیوه‌ء مرضیه‌اش بهر جوانان ره‌ها

آنکه در کسب فضیلت یک دم آرامش نداشت

داشت در رفتار خود آرامشی بی‌منها

حکیمه و پیران

مراسم چهلمین روز کوچ ابدی زنده‌یاد دکتر صادق آئینه‌وند برگزار شد

آئینه ای تمام نما از صداقت

همچنان عزادار و دچار تأملات روحی است، اما به قول خودش برای اثبات اخلاصش به زنده یاد آئینه‌وند پذیرفت که برای دقایقی به حضار خیر مقدم بگوید و از خصوصیت‌های آن مرحوم حرف بزند.

دکتر بروجرودی گفت: این جلسه، جلسه تکریم مقام عالم اندیشمندی است که همیشه تلاش می‌کرد علم را در بین جوانان توسعه بدهد و جامعه را به بالندگی رشد و تکاپو برساند. استاد ما هم عالم ربانی بود و علم خود را در خدمت دیگران قرار می‌داد و هم خود در پی آموزش بود تا برای نجات دیگران بر دانش وجودی‌اش بیفزاید. در نگاه دکتر آئینه‌وند چه زن و چه مرد باعث و عامل تکامل بشری معرفی می‌شدند و همیشه در پی این بود که ثابت کند کمال هر جامعه‌ای زیر ساخت و سازنده کمال مردان آن جامعه‌اند.

بروجردی ادامه داد: حاصل این اندیشه استاد هم در قلم، هم در بیان و هم در رفتارش به‌طور کامل متجلی بود و من نه به‌عنوان یک شاگرد، بلکه به‌عنوان کسی که شیفته رفتار، گفتار، سکنت و نگاه‌های دکتر بودم، احساس می‌کنم اگر این رویه در جامعه رواج پیدا کند راه رسیدن به کمال میسر می‌شود و حاصل نوشته‌های دکتر نیز همین است چرا که او معتقد بود توسعه علم توسط تمام آحاد بشری به جامعه منتقل می‌شود.

دکتر آئینه‌وند مصداق وجودی بود که قلم و بیان، افکار و اندیشه‌اش نتیجه‌ای را برای جامعه به ارمغان می‌آورد که همان کمال رشد و توسعه را در پی دارد. به‌طور قطع، چنین دستاوردی می‌تواند از خون شهدا بالاتر باشد کسی که وجودش برای همه ما برکت بود و برای رسیدن به حقیقت و درک معرفت و کشف برخی واقعیت‌های پنهان جامعه تلاش می‌کرد و استاد به‌خوبی این خصیصه را به جامعه علمی و تلاش‌گر ما به ارمغان آورد. ما خودمان را مرهون زحمات و درایت‌های ایشان می‌دانیم و امید داریم که بتوانیم این تلاش‌ها را پاس بداریم و برای رسیدن به تکامل جامعه تلاش کنیم. زنده یاد آئینه‌وند معتقد بود رشد و تکامل جامعه منهای زنان میسر نیست و ما برای رسیدن به حقیقت باید نمونه‌هایی از مصادیق را بشناسیم که استاد یکی از این نمونه‌ها، الگوها و مصادیق بود.

بروجردی در خاتمه گفت: امیدوارم ما با روح بزرگ آن عزیز بیعت کنیم و در رفتار، اخلاق و کردارمان قدم‌هایمان را در راه رسیدن به حقیقت و دستیابی به معرفت برداریم.

در ادامه دکتر حسینعلی قبادی، سرپرست پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، ضمن خیرمقدم به مهمانان حاضر در مراسم و تسلیت ویژه به دکتر اشرف بروجرودی گفت: استاد بزرگوار آئینه‌وند در حقیقت پدر علم تاریخ در دانشگاه‌های ایران بود که بسیار زود از میان ما رفت.

دکتر قبادی با اشاره به ۲۹ روز هم‌نشینی با حاج آقا ابوترابی در مکه و مدینه گفت: آنچه از شما در مکه و مدینه آموختم، استاد فرزانه ما در خود خلاصه کرده بود. استاد آئینه‌وند نور را لمس می‌کرد و ذات‌پنداری منحصر به فردی

چهل روز از کوچ جاویدان استاد زنده یاد صادق آئینه‌وند گذشت تا در مراسم چهلمین روز آن عزیز سفر کرده دوستان، همکاران و شاگردان استاد در سالن حکمت پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی دور هم جمع شوند و از خصلت‌ها و خاطرات آن مؤمن خداشناس بگویند که به قول آیت‌ا... سیدمحمد محقق داماد چهره‌ای رحمانی از اسلام برای مسلمان به تصویر می‌کشید.

درمراسم چهلمین روز سفر کرده عزیزمان همه دوستان و عاشقان دکتر آئینه‌وند بی‌قرار و بی‌تاب بودند که چرا این استاد و مخزن اسرار تاریخ اسلام به این زودی از میان ما رفت؟!

چرا رفتی چرا من بی‌قرارم

به سر سودای آغوش تو دارم

نگفتی ماه تاب امشب چه زیباست

به سر سودای آغوش تو دارم

آئینه‌ای صاف و زلال که با نگاه به آن درس زندگی و جاودانگی می‌آموزی. آئینه‌ای تمام نما از صداقت‌های دکتر که فراموش نمی‌شود و هر چه در آن آئینه خیره می‌شوی عمیق‌تر فرو می‌روی...

در این مراسم چهره‌های آشنا و ارجمندی به ایراد سخنرانی پرداخته‌اند که یک نگرانی مشابه در سخنان آن‌ها هویدا بود و آن این بود که دانشجویان و شاگردان جوان استاد زنده یاد ادامه دهنده راه آن مرحوم باشند.

کلیپ زیبا و حرف‌های دلنشین استاد

در ابتدای مراسم کلیپ زیبایی پخش شد که گلچینی از مصاحبه‌ها و تصویر ایشان با سلیقه خاصی گردآوری شده بود. استاد در این کلیپ از اهداف و شروع فعالیت‌اش در پژوهشگاه سخن می‌گفت تا خاطرات قدیمی همکاران و دوستانش زنده شود. استاد در مورد ابتلاء خود به بیماری گفت «از این ابتلا چیزهایی ارزشمند یافتیم و محبت دوستان را بیشتر متوجه شدیم و ... انشاء... پژوهشگاه بدرخشد و بیشتر درخشان شود و در عالم شهره شود که ما همه خوشحال می‌شویم. الحمدلله من خوبم خدا را شکر چهره‌های عزیزان را که زیارت می‌کنم بهتر می‌شوم و این منتی بود که خدا بر ما گذاشت تا دوباره شما را ببینم و ...».

این مطالب بریده‌ای بود از سخنرانی آخر استاد در پژوهشگاه که همه از احوال ناخوش او نگران بودند.

خانم دکتر فاطمه جان احمدی، از شاگردان استاد در دانشگاه الزهرا و عضو هیئت علمی دانشگاه تربیت مدرس و مشاور دکتر آئینه‌وند در پژوهشگاه، مجری‌گری مراسم را بر عهده داشت و او هم متون و اشعار خوبی برای حضور در مراسم آماده کرده بود تا دکتر اشرف بروجرودی معاون فرهنگی و اجتماعی پژوهشگاه به عنوان اولین سخنران پای میکروفن برود. دکتر بروجرودی، با اینکه به‌دلیل از دست دادن فرزند جوان و برومندش

با سیره معصومین و فرهنگ قرآن و تاریخ اسلام داشت.

قبادی افزود: دکتر آئینه‌وند، فقط علم و اطلاعات نداشت، بلکه او تاریخ در اسلام را به‌طور کامل مشاهده می‌کرد و می‌نوشتید و در وجودش متجلی می‌ساخت. گویی آئینه‌وند یک فرشته مأمور بود که نوری را بر ما تاباند و رفت یا به قول استاد پورنامداریان او ابر بود و نمی‌خواست جایی کویر بماند.

حجت الاسلام سیدمحمد حسن ابوترابی‌فرد، نایب رئیس اول مجلس شورای اسلامی، نیز یکی از سخنرانان مراسم بود. ابوترابی‌فرد به فلسفه وجود و تعالی انسان اشاره کرد و گفت: اگر انسان کامل نبود قلب مطهرش فرودگاه قرآن نمی‌شد و همان‌طور که استاد فرزانه دکتر آئینه‌وند به‌خوبی اشاره می‌کند قرآن نقش محوری و تعیین کننده در تبیین جایگاه تاریخ در تربیت انسان دارد که این عالم بزرگوار برای فهم تاریخ اسلام و تاریخ تشیع قدم‌های بلندی برداشت.

حجت الاسلام حسن ابوترابی‌فرد گفت: دکتر آئینه‌وند یک کوه استوار بود دانش او را به یک استوانه مستقل تبدیل کرده بود. این ثبات ویژگی انسان در تراز قرآن است. دکتر آئینه‌وند انسان مومنی بود که اسلام در عقیده، اخلاق و رفتار او خلاصه می‌شد. او وقتی از تشیع یاد می‌کرد خود نماد و سیره اهل مکتب بود. آیت الله سید جوادی آملی می‌فرمایند: ایمان ثمره پیوند عقل عملی و عقل نظری است، عقل نظری همان است که در تاریخ بود و خوب می‌نوشت و خوب تحقیق می‌کرد. عقل عملی هم اینکه یافته‌های علمی او در رفتارش تجلی و حضور داشت. شاید آنچه که دکتر را به پرواز درآورد عمل صالح او بود که باعث شد زود از میان ما برود. ابوترابی‌فرد در پایان برای آن مرحوم علو درجات و برای بازماندگان نیز صبری جمیل آرزو کرد.

در ادامه سید ضیاء هاشم، معاون فرهنگی - اجتماعی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری نیز از خسران جبران‌ناپذیر از دست دادن زود هنگام استاد آئینه‌وند گفت و ابراز امیدواری کرد که پژوهشگاه با مدیریت دکتر قبادی مسیر را طی کند.

در بخشی از این مراسم، همسر زنده یاد دکتر صادق آئینه‌وند، سرکارخانم شیدا مؤذن فروغی سخنانی ایراد کردند، وی گفت: ثمره تلاش‌های آن مرحوم تعلیم و تربیت دانشجویان بسیار بود. وی با اشاره به ۳۵ سال زندگی مشترک با مرحوم آئینه‌وند، گفت: سجایای اخلاقی وی الگوی درخشانی برای من و شاگردانش بود که از رموز موفقیت آن مرحوم است و این پرسش ذهن همگان را به خود مشغول کرده است. همسر مرحوم آئینه‌وند، با اشاره به دیگر سجایای اخلاقی مرحوم آئینه‌وند، خاطرنشان کرد: صبر، ایمان، توکل، نظم اجتماعی در حرکات رفتاری وی مشهود بود و عبادات آن مرحوم در نمازهای یومیه و همچنین نمازهای شب و مناجات‌های خالصانه با خدا از جانب ایشان ترک نشد. وی با اشاره به صداقت و راست گفتاری مرحوم آئینه‌وند، اظهار داشت: آن مرحوم آموزه‌های دینی خود را از اندیشه‌های رسول خدا (ص) فرا گرفته بود. وی با بیان اینکه آشنایی‌اش با مرحوم آئینه‌وند در کلاس‌های حدیث و نهج البلاغه بود، بیان کرد: دقت در شریعت، نظم و وقت‌شناسی آن مرحوم در آن زمان نیز همراه وی بود و خود را موظف به اجرای احکام الهی می‌دانست.

در پایان مراسم فرزندان دکتر آئینه‌وند دل‌نوشته‌ای راجع به پدرشان خواندند.

مراسم یادبود زنده یاد دکتر امیر معتمدی، فرزند دل‌بند سرکار خانم دکتر اشرف بروجردی، در پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی برگزار شد

مراسم یادبود زنده یاد دکتر امیر معتمدی، فرزند شهید غلامعلی معتمدی (از شهدای هفتم تیر) و فرزند دکتر اشرف بروجردی معاون فرهنگی - اجتماعی امروز چهارشنبه ۲۰ خردادماه در پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی برگزار شد. در این مراسم دکتر وحید قبادی دانا، رئیس سازمان جوانان جمعیت هلال احمر، با یادی از دکتر امیر معتمدی ایشان را به‌عنوان فردی خلاق و فعال دانست و گفت ایشان از جمله افرادی بودند که همیشه و در همه حال دغدغه کمک به دیگران و حل مسائل اجتماعی را داشت، در همه مراسم‌ها موثرترین و فعال‌ترین فرد دکتر امیر معتمدی بود.

دکتر حسینعلی قبادی، سرپرست پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، نیز در ادامه به سخنرانی پرداختند. دکتر قبادی ایشان را به‌عنوان نمونه بارز و عالی انتقال ارزش‌های اصیل و نورانی انقلاب اسلامی دانست و گفت امثالی همچون امیر معتمدی افرادی هستند که علم، دانش، تخصص، مسئولیت‌شناسی را یک‌جا در خود دارند.

در ادامه مراسم دکتر سیدضیاء هاشمی، معاون فرهنگی - اجتماعی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری به سخنرانی پرداخت و گفت ما ایشان را به‌عنوان شخصیتی پایمند به اصول و حامی اصلاح و رفع معایب و کاستی‌ها می‌شناختیم امیر معتمدی انسانی مصلح، وارسته، مسئولیت‌پذیر، متقی و فردی ایثارگر بود، او جهادگری خستگی‌ناپذیر بود که از فرهنگ جهادگر به‌عنوان و موقعیت‌اش بسنده نمی‌کرد، بلکه جهادگری مجاهد به‌معنای واقعی بود. او جهاد را به‌عنوان سازمان کار و اتفاق تعریف نکرده بود، بلکه خود را فدای کار جهادی و وقف ترویج فرهنگ جهاد می‌کرد که در قامت یک امدادگر صالح و فداکار هم همین طریق را طی می‌کرد.

دکتر هاشمی فراغ امیر معتمدی را نه به‌عنوان پایان راه، بلکه آغاز حرکتی نو دانست.

قبس نسل ایمان، شهادت و انقلاب اسلامی

بسم رب الشهداء و الصديقين

أَلَمْ تَرَ كَيْفَ ضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا كَلِمَةً طَيِّبَةً كَشَجَرَةٍ طَيِّبَةٍ أَصْلُهَا ثَابِتٌ وَفَرْعُهَا فِي السَّمَاءِ (ابراهيم: ۲۴)

جمعه پانزدهم خردادماه توفیق داشتیم برای استقبال از پیکر دکتر امیر معتمدی برویم و این روزها در مراسم تشییع و یادبود با شکوه او شرکت جستیم. اما در آن غروب غمگین جمعه، در میان فضای تاریک اندوه عمیق که همگان را سردر گریبان ساخته بود و گویا کسی کسی را نمی‌شناخت و همه در انتظار دیدار با جنازه و وداع با وی بودند، قبس‌هایی از ایمان هر از چند گاه چنان تاریکی فضا را می‌سترد و عظمت نسل شهادت و ایثار را به‌رخ می‌کشید که در میانه مصیبت، افتخار و بالیدن وجود آدمی را وجد می‌بخشید و دائماً مخاطب را با این پرسش روبه‌رو می‌ساخت: آیا ممکن است دوباره نسلی ظهور کند که ثمره درخت پاکیزه‌ای باشد که خداوند به آن مثال بزند که هر لحظه، حتی پس از مردن هم این گونه میوه‌ای از ارزش‌های انسانی و دینی را رایگان به همگان ارمغان بدهد و مخاطبان را به ژرفای عظمت معنوی انقلاب اسلامی رهنمون سازد؟

به‌درستی نمی‌توان پاسخی قطعی برای این پرسش عرضه کرد؛ اما غروب جمعه تابلویی نفیس از حضور توأمان همه ارزش‌های ایمان و شهادت و انقلاب اسلامی ناگهان در صحنه نقاشی شد.

عکس شهید مهندس غلامعلی معتمدی، شهیدی از تبار پاکان هفتم تیر خجالت‌ها را چند برابر کرد؛ به‌یقین او بود که در صف اول مستقبیلین قرار داشت، از هر کس زنده‌تر و غمگین‌تر.

مادرش، سترگ بود و از قبیله ایمانی بزرگ، صبور و پر شکیب می‌نمود؛ وی خود، زنده‌ای شهید می‌نمود و یادگار ایمان و شهادت بود. و نظاره "بشیر" که آیین‌های از روی "امیر" بود، دل‌های داغدیدگان را بیشتر آتش می‌زد.

آن پدر، این مادر و حال این برادر، منشوری از ایمان و پرتوی از تمثیل از آیه شریفه درخت طیبه الهی را متبادر می‌کردند.

آری چنین ایمانی از تبار ایمان و شهادت برمی‌خیزد و چنین خلوصی بهای ایمان را برتر از طمع، حرص، منافع زودگذر دنیایی و ارزش‌نمایی و جهادنمایی خواهد داشت.

راستی این ایام، ایامی نمادین بود، ایامی پرآیین بود.

دو روز پس از نیمه شعبان، یک روز پس از سالگرد رحلت حضرت امام خمینی (ره) و سالروز پانزدهم خرداد و هم‌زمان با به‌حق پیوستن مردی از قبیله ایمان. زندگی امیر، مظلومیت وی، شکیبایی، صداقت و صفا، خلوص، فروتنی، استقامت و استمرار خلوص جویی و تداوم جلوه‌های عمل صالح در او نمادی از میوه درخت ایمان بود که هر زمان به همگان خیر می‌رسانند.

در آن غروب جمعه، روح امیر غوغا کرد، نوای قرآنی کم‌نظیر و الهام‌بخش آنچنان طنین‌انداز شد که گویی این الهام آسمانی هنوز هم در حال آمدن است. ارادت‌ورزی‌ها آنچنان فطری بود که گویی از لیت آفرینش انسان را فریاد می‌آوردند. حاضران چنان مدهوش و بیخود بودند که گویی همه با "شهید

معتمدی" زیست مشترک پیدا کردند؛ زمین و زمان آنچنان گریست که گویی عناصر تالار هم با داغدیدگان هم‌نوایی و هم‌ذات‌پنداری می‌کنند.

بدا به‌حال حریفان امیر که دنیا در مقابل چشمانشان این جلوه کرد و بر چنین نهال نازنینی از درخت ایمان ناروایی‌ها روا داشتند و ارزش‌ها را چنان روزمره تحریف کردند که میوه عمر شهید در سبد آیین آنان جای نگیرد.

اما چشمان نظاره‌گر شهید معتمدی گواهی می‌داد که به‌برکت اخلاص شهیدان هفتم تیر و دعای امام راحل و شهیدان پانزده خرداد، و امت ظفرمند ایثار و شهادت و اخلاص و کفایت، ایمان را چنین تعریف خواهد کرد که «ایمان»، درختی است پاکیزه در ذات خود، عمل صالح را به‌بار می‌آورد و هر زمان میوه هدایت، پاکیزه‌جویی و رشادت می‌دهد. چنین ایامی آینده‌درخشان انقلاب اسلامی را رقم خواهد زد انشاءالله.

آری، می‌توان گفت: حقیقت هر کس، هنگام وداع دیگران با جنازه وی، بهتر روشن می‌شود؛ چنانکه اندکی پیش در وداع پیکر استاد فقید دکتر آئینه‌وند نیز چنین شد، حتی دیروز سنگ مزارش نیز در قطعه نام‌آوران چنین گواهی می‌داد. حسینعلی قبادی

با درود بر شهدای پانزدهم خرداد

دکتر حسینعلی قبادی به‌عنوان

سرپرست پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی منصوب شد

دکتر محمد فرهادی، وزیر علوم، تحقیقات و فناوری، در حکمی دکتر حسینعلی قبادی را به‌عنوان سرپرست پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی منصوب کرد.

متن حکم دکتر فرهادی به شرح ذیل است:

بسمه تعالی

جناب آقای دکتر حسینعلی قبادی

سلام علیکم،

با عنایت به مراتب تعهد، تخصص و تجارب ارزنده جناب‌عالی و بر اساس پیشنهاد معاون محترم پژوهش و فناوری، به موجب این حکم به سمت سرپرست پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی منصوب می‌شوید. انتظار می‌رود با توکل به خداوند سبحان، مأموریت و وظایف سرپرست پژوهشگاه را بر پایه قوانین، سیاست‌ها و در چارچوب برنامه‌ها و جایگاه تشکیلاتی مصوب، مشارکت سازنده در تحول متون علوم انسانی و تقویت پایگاه اطلاعاتی علوم انسانی به انجام رسانید. بایسته است با پیروی از آموزه‌های اسلامی، مبانی علمی و راهبردهای دولت تدبیر و امید و جلب همکاری همه مدیران، اعضای هیأت علمی کارکنان گرامی، نقشی شایسته در تحقق اهداف نظام علم و فناوری ایفا نمایید.

دکتر محمد فرهادی

دیدار سرپرست دانشگاه تربیت مدرس با دکتر حسینعلی قبادی، سرپرست پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

علوم انسانی و مطالعات فرهنگی برگزار شد، دو طرف درباره مسائل حوزه علوم انسانی به گفت‌وگو پرداختند. همچنین، دکتر احمدی بر همکاری بیشتر علمی و فرهنگی، به‌ویژه پژوهشی، بین دانشگاه تربیت مدرس و پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی تأکید کرد.

دکتر قبادی سرپرست پژوهشگاه نیز ضمن اشاره به جایگاه علمی دانشگاه تربیت مدرس، آمادگی و علاقه‌مندی پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی را به گسترش همکاری با دانشگاه تربیت مدرس اعلام کرد.

تکریم سرپرست دانشگاه تربیت مدرس از خدمات علمی، فرهنگی و شایستگی اخلاقی استاد فقید، جناب آقای دکتر آئینه‌وند، در دفتر آن زنده‌یاد در پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، از مباحث مطرح شده در دیدار دکتر احمدی و دکتر قبادی بود.

این دیدار با حضور دکتر سیدسجاد علم‌الهدی، معاون پژوهشی و تحصیلات تکمیلی، دکتر سیدمهدی موسوی معاون اداری، مالی و مدیریت منابع، دکتر فاطمه جان‌احمدی و دکتر جعفر حبیب‌زاده مشاوران سرپرست پژوهشگاه

دیدار اعضای شورای بررسی متون و کتب علوم انسانی با حضرت آیت الله جوادی آملی

شورا با مقام معظم رهبری و تأکید ایشان بر توجه به مسئله علوم انسانی اسلامی در دانشگاه‌ها اشاره کرد که به دنبال آن حضرت آیت الله جوادی آملی ضمن استقبال از این امر در خصوص اهمیت مسئله علم دینی به ذکر نکاتی پرداختند. دکتر حسین کلباسی استری، رئیس گروه فلسفه و کلام شورا، نیز در ادامه خواستار رهنمودهایی برای تقویت رهیافت نقد شد و این سوال را از آیت الله جوادی آملی مطرح کرد که نظر حضرت‌عالی درباره کاستی متونی که در حوزه فلسفه و کلام و عرفان در فرهنگ ما به‌عنوان مرجع درسی برجای مانده چیست؟ وی همچنین در خصوص نقش فلسفه در غنا بخشیدن به علم دینی هم پرسش‌هایی را مطرح ساخت.

دکتر موسوی رئیس گروه فقه و حقوق شورا هم در ادامه به پژوهشنامه انتقادی متون و برنامه‌های علوم انسانی شورای بررسی متون اشاره کرد و اظهار داشت که مقالات این مجله به‌صورت مقاله نقد منتشر می‌شود و رهنمودهایی را برای رونق نقد علمی توسط نشریات حوزه نقد و فعالیت‌های شورا در حوزه نقد درخواست کرد.

سپس حضرت آیت الله جوادی آملی ضمن دعای خیر برای اعضای شورا و سعی بلیغ در خصوص نقد، در ابتدای بیاناتشان به اهمیت علوم انسانی پرداخت و اینکه در علوم انسانی جای انسان را چه کسی باید تعیین کند؟ آیا مرگ معبر است یا گودال؟ آیا انسان با مرگ می‌پوسد یا از پوست به در می‌آید؟ تمام تفاوت نظام اسلامی و غیراسلامی در منبع یا همان ضلع سوم است؛ در نظام غیراسلامی خودشان را به‌جای منبع می‌نشانند و مبنای مفاهیمی مانند عدل و مساوات را خودشان تعیین می‌کنند و خودشان به‌جای الله می‌نشینند. همین می‌شود که خادم حرمین به یک کشور مسلمان شیعی حمله می‌کند و تمام نهادهای حقوق بشری هم ساکت می‌مانند. او مانع به‌جای اینکه منبع را الله بداند، جایگزین الله تعیین می‌کند و این تفاوت دیدگاه خلیفه الهی با اومانستی است.

روسای گروه‌های تخصصی شورای بررسی متون و کتب علوم انسانی به همراه دبیر شورا و اعضای گروه فلسفه و کلام شورا به محضر حضرت آیت الله جوادی آملی در بنیاد بین‌المللی علوم و حیانی اسرا رسیدند.

دکتر سید حسین حسینی، دبیر شورای بررسی متون و کتب علوم انسانی، در ابتدای این دیدار که پس از نماز مغرب و عشاء برگزار شد، گزارشی از فعالیت‌های شورا ارائه کرد و به ایجاد یک شبکه اجتماعی نقد علمی اشاره کرد و گفت: شورا به واسطه برقراری ارتباط با بیش از دو هزار استاد از سراسر کشور به این مهم پرداخته و چون یک نهاد دولتی هم نیست؛ این امر به ایجاد یک شبکه مهم علمی و اجتماعی منجر شده است. دکتر حسینی دستاورد دوم شورا را راه اندازی چهارده گروه علمی تخصصی نام برد که اغلب حوزه‌های مهم علوم انسانی را در برمی‌گیرد. دبیر شورا، نقد بیش از پنج هزار عنوان کتاب و متن درسی در حوزه علوم انسانی در طول عمر شورا را از دستاوردهای دیگر این نهاد ذکر کرد و عنوان داشت که این تلاش به ابداع یک الگوی نقد علمی منجر شده که می‌تواند به یک زبان مفاهیم علمی در سطح دانشگاه‌ها کمک کند.

دکتر حسینی به اهتمام شورا در نقد نظریه‌های علمی مطرح در سطح جهان اشاره کرد و اظهار داشت از سال ۹۰ علاوه بر نقد کتب علوم انسانی با تأکید بر کتب درسی، به نقد نظریه‌های مطرح جهانی نیز پرداخته شده است.

در این دیدار، نقدنامه‌های علمی شورا و سایر منشورات شورا از جمله فصلنامه علمی پژوهشی پژوهشنامه انتقادی توسط دبیر شورا معرفی و سامانه "نقد نقد" در سایت شورای بررسی متون هم معرفی شد و در این خصوص تأکید کردند که سامانه نقد نقد می‌تواند به ترویج فرهنگ نقد در بین اصحاب علم و فرهنگ یاری رساند.

دکتر حسینی در پایان گزارش خود، به هدف شورا در رسیدن به مرجعیت علمی نقد پرداخت و از تلاش بانیان شورا در سالیان گذشته ذکر خیری کرد. ایشان همچنین به تأسیس گروه روش‌شناسی علوم انسانی اسلامی در پی دیدار اعضای

وی با تشکر از تمامی اساتیدی که در شورا به نقد علمی پرداخته‌اند به این موضوع اشاره کردند که اگر در مسائل سیاسی و استقلال سیاسی کشور مبنایمان نه غربی و نه شرقی است، اما در مسائل علمی مبنایمان باید چه شرقی و چه غربی باشد. علم و استدلال و برهان فرقی ندارد غربی باشد یا شرقی.

آیت الله جوادی آملی در ادامه به موضوع علم دینی پرداخت و گفت: علمی که موضوعش فعل انسان است می‌تواند دینی باشد یا نباشد، اما علمی که موضوعش کار خداست، صددرصد دینی است. ایشان سپس اظهار داشتند طوری نشود که خیلی از ما اسلامی حرف بزنیم، اما قارونی یا فرعونی عمل کنیم؛ آن دید وسیعی که فلسفه به ما می‌دهد در نقد هم مدنظر قرار دهیم.

آیت الله جوادی آملی در ادامه تأکید کردند که فلسفه بزرگ‌ترین خدمت را به علوم می‌کند یعنی علوم را آبرو می‌دهد و فخر علوم است. حتی این مسئله که آیا علم دینی داریم یا نداریم توسط فلسفه پاسخ داده می‌شود. ایشان افزودند: این فلسفه است که قامتش بلند است و درباره جهان بحث می‌کند. ایشان در این زمینه به نقش دانشگاه هم اشاره کردند و گفتند: وقتی تلاش علمای دینی که می‌گویند خدا چنین گفت، دینی است. بنابراین، حرف دانشگاه که می‌گوید خدا چنین کرد، هم دینی است. مگر می‌شود خدا چنین گفت، دینی باشد، اما خدا چنین کرد دینی نباشد، دانشگاه غرق دین است مثل ماهی‌ای که غرق آب است اما می‌گوید آب چیست؟

نشست دو پژوهشگاه علوم انسانی و پژوهشگاه نیرو برگزار شد

و وقوع برخی مشکلات جلوگیری کنیم

مصادق عینی بروز مشکل این بود که در غرب کشور سدی ساخته شد و وقتی برای افتتاح سد می‌رفتند مردم کفن پوش آمدند و راه را بستند که این موضوع نشان می‌دهد در ساخت این سد به علوم انسانی و اجتماعی توجه نشده است. در کردستان بدون مطالعه یکی، دو روستا را به‌طور کامل جابه جا کردیم. در آذربایجان برای روستایی‌ها شهرک ساختند که نمی‌دانستند دام‌هایشان را کجا نگهداری کنند و ...

مشکلات این‌چنینی که از بی توجهی به علوم انسانی نشئت می‌گیرد، زیاد است که به‌طور مثال، همین افزایش کندوکاری‌های برخی خیابان‌ها به‌دلیل لوله کشی و... ما نباید اصالت را به فن بدهیم، بلکه باید اصالت را به انسان داد تا از آسیب‌های بعدی جلوگیری شود و به‌نظر من باید در همه جا و در تمامی زمینه‌ها پایگاه علوم انسانی بنا شود و ما این آمادگی را داریم که در وزارت نیرو از توانمندی‌های علوم انسانی که علوم تفکر ساز و جهت دهنده‌ای است استفاده کنیم و جلوی ضررها را بگیریم.

مهندس محمودی در خاتمه این خبر را با حاضرین در میان گذاشت و گفت: به خاطر علوم انسانی اساسنامه شرکت‌ها را تغییر می‌دهیم، یعنی، می‌خواهیم اساسنامه شرکت‌ها را تغییر دهیم تا در هیئت مدیره آن‌ها اعضای مرتبط با علوم انسانی، علوم اجتماعی و علم حقوق نیز گنجانده شود، ضمن اینکه از مدیران پژوهشگاه علوم انسانی تشکر می‌کنیم که زمینه این همکاری را به وجود آوردند. همچنین، در ادامه نشست دکتر تسلیمی، قائم مقام وزیر علوم، تحقیقات و فناوری، نیز طی سخنانی گفت: روی آوردن به مقوله علم و فناوری از دیدگاه علوم انسانی عملاً ضرورت‌های انسانی را در فناوری فرموله می‌کند و مانع خسارت‌های غیرقابل جبران می‌شود.

دکتر تسلیمی ادامه داد: هر جا که جلوی ضرر را بگیریم منفعت کرده‌ایم و ما باید به کاربرد علوم انسانی در تمامی زمینه‌ها بیشتر توجه کنیم و تمام علوم عالم باید هم‌گرا باشند و به کمک هم بشتابند، ضمن اینکه طبق پیش‌بینی‌ها در آینده اکثر منازعات جهان به‌دلیل کمبود آب خواهد بود نه مسائلی دیگر. من همکاری دو پژوهشگاه را به فال نیک می‌گیرم.

در ادامه مراسم دکتر حسن ظهور و دکتر نعمت ... فاضلی به ایراد سخنرانی پرداختند.

نخستین نشست تخصصی علم و فناوری در جامعه با تأکید بر نقش علوم انسانی در سالن فردوسی پژوهشگاه نیرو برگزار شد.

این نشست به اهتمام دو پژوهشگاه علوم انسانی و پژوهشگاه نیرو برگزار شد که طی آن مباحث مفیدی مورد بحث گذاشته شد و دورنمای روشنی از ورود علوم انسانی به‌صورت علوم کاربردی وزارت نیرو که پروژه‌های فنی آن با عموم مردم سر و کار دارد، به تصویر کشیده شد.

در ابتدای مراسم دکتر حسینعلی قبادی، سرپرست پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، ضمن خوشامدگویی به حضار برای آن‌ها سخنرانی کرد. دکتر قبادی به مناسبت چهل‌مین روز درگذشت استاد صادق آئینه‌وند، عمده سخنان خود را در مورد ویژگی‌های شخصیتی زنده یاد آئینه‌وند ایراد کرد. وی گفت: برگزاری چنین نشست‌هایی به فال نیک می‌گیریم و باید تلاش کنیم چنین نشست‌هایی برای کشور خیر و برکت داشته باشد و علوم انسانی هم کارآمدی خود را نشان بدهد.

وی افزود: اهتمام دکتر آئینه‌وند نیز در همین خصوص بود تا علوم انسانی در جامعه نهادینه شود. دکتر آئینه‌وند با امثال بنده فرق داشت. او آنچه را که می‌خواند، می‌دید و اگر او را پدر تاریخ اسلام در دانشگاه‌های ایران می‌خواند بدین جهت است که استاد مرحوم فقط یک مورخ نبود، بلکه او آنچه را که می‌خواند واقعاً شهود و نور و حقیقت قرآن و سیره پیامبران را لمس و تجربه می‌کرد و آرمان اصلی اش نیز عبادت و خدمت به خلق خدا بود. یکی از توصیه‌های آن مرحوم این بود که علوم انسانی به مشکلات اجتماعی نگاه فناورانه‌ای داشته باشد و کارآفرینی کند.

دکتر قبادی تأکید کرد: پژوهشگاه علوم انسانی یک نهاد نادری است که با توجه به رشته‌های متعددی که دارد می‌تواند بیش از پیش در خدمت بشریت باشد.

دکتر قبادی که عضو هیئت علمی گروه ادبیات و کاربردهای اجتماعی نیز هست، این چنین سخنرانی خود را به یک بیت از مولوی ختم کرد: یک دهان خواهیم به پهنای فلک تا بگویم شرح رشک آن ملک

در ادامه، مهندس ستار محمودی، قائم مقام وزیر نیرو، نیز تأکید کرد: این روزها توجه ما به علوم انسانی بیشتر شده است تا از بروز

مناظره آزادی بیان در اندیشه اسلامی بر گزار شد

به این سوال است که آیا اعتقاد داریم که از نظر اسلامی در زمان حاضر مردم حق دارند به نوعی در حکومت اثرگذار باشند و مشارکت کنند یا خیر؟ وی خاطر نشان کرد: به طور روشن لوازم این حق داشتن این است که اثرگذار باشند، یعنی اینکه در مسائل مهم می‌توانند حکومت را دستخوش تحول و تغییر قرار دهند.

وی در ادامه گفت: به نظر من آزادی سیاسی در عصر غیبت ارتباط تنگاتنگی با نظریه سیاسی حکومت دارد. اگر کسی گفت نظریه سیاسی حکومت در اسلام در عصر غیبت مردم سالاری است، باید در هر جایی که مردم را اثرگذار می‌دانند، آزادی را در آنجا جاری کنیم.

دراومه دکتر حسینی عضو هیئت علمی موسسه پژوهشی و آموزشی امام خمینی (ره) با طرح این سوال که آیا آزادی بیان این طور که ما داریم تلقی می‌کنیم یک تهدید است یا یک فرصت؟ اظهار داشت: گاهی تلقی‌ها در جامعه طوری است که گویا آزادی تهدیدی است که باید دامنه آن را جمع کنیم، در حالی که در نگاه قرآن کریم و نگاه اهل بیت و عصمت و طهارت یک فرصت است.

وی تأکید کرد: در اسلام نه تنها آزادی بیان یک حق به حساب می‌آید، بلکه تکلیف است. در فضای اندیشه غربی نوعاً به عنوان تنها حق تلقی می‌شود، اما در اسلام تا سرحد جان باید به این تکلیف عمل کرد.

وی با اشاره به اهمیت فلسفه آزادی بیان گفت: به نظر من آزادی بیان با توجه به فلسفه‌اش، تعالی اخلاقی، تعالی علم و فناوری و از همه مهمتر، راهکار مهمی برای اصلاحات سیاسی و اجتماعی است که اگر نباشد، جامعه به استبداد کشیده می‌شود. اما مهم آن است که آزادی بیان چگونه باشد که از تعالی به تخریب کشیده نشود؟

وی در ادامه با انتقاد از دیدگاه مطرح شده، آن را جزو حقوق سیاسی و نه آزادی بیان دانست و گفت: مواردی را که دکتر قاضی‌زاده مطرح کردند بر اساس اعلامیه جهانی حقوق بشر، حق مشارکت سیاسی است و این غیر از حق آزادی بیان است.

وی با تبیین مفهوم آزادی بیان گفت: آزادی بیان در همه عرصه‌ها از جمله در عرصه سیاسی است، لذا نباید آن را منحصر در مباحث سیاسی کرد. ضمن آنکه حق مشارکت سیاسی یک حق خدادادی است. اساساً حکومت اسلامی مگر با تحمیل بر مردم ممکن است؟ حق مشارکت سیاسی بر مبنای فلسفه آفرینش بشر است و اختصاص به عصر غیبت ندارد.

این استاد دانشگاه با طرح این سوال که جایگاه مردم در حکومت چیست؟ اظهار داشت: حکومت اسلامی به‌طور قطع حکومت مردم سالاری و دموکراتیک صرف نیست، یعنی اینطور نیست که هرچه مردم گفتند تصویب شود، بلکه حکم از آن خداست. بنابراین، حکومت اسلامی مردم سالاری دینی است، به این معنی که دو رکن دارد؛ یک رکن مشروعیت است بدین معنا که یک حکومت باید صالح باشد. اما اگر حاکم صالح باشد نمی‌تواند با زور سر نیزه

دومین جلسه مناظره با محوریت کرامت انسانی با موضوع «آزادی بیان در اندیشه اسلامی» به همت معاونت فرهنگی و اجتماعی پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات اجتماعی برگزار شد. در ابتدای این جلسه خانم دکتر بروجرودی معاونت فرهنگی - اجتماعی پژوهشگاه ضمن خوشامدگویی به مهمانان و حضار تأکید کرد: موضوع مورد توجه در مقطع فعلی در حقیقت مرز آزادی بیان در عرصه‌های سیاسی، فرهنگی، اجتماعی است. قبل از هر چیز باید مشخص بشود که رویکرد دین ما نسبت به این بحث چیست که ما در واقع با بهره‌گیری از آن بتوانیم این را پیش ببریم.

وی با اشاره به اینکه در این زمینه دیدگاه‌های مختلفی وجود دارد، گفت: عده‌ای معتقد هستند که هر بیانی را و هر اندیشه‌ای را نمی‌شود بازگو کرد، چرا که ممکن است مورد سوءبرداشت قرار گیرد. لذا قائل به این هستند که اندیشه باید از مجرای خاص خودش و توسط کارشناسان مرتبط بتواند منعکس شود.

ایشان در ادامه افزود: اما آنچه مهم است این است که مبانی دینی ما و سلوک بزرگان ما معیار قرار گیرد. به عنوان مثال بزرگان دین ما حتی اجازه می‌دادند در کنار خانه خدا در مورد خدا بحث صورت گیرد، چراکه معتقد بودند باید مباحث مختلف مطرح شود تا افراد انتخاب‌گر باشند. وی در پایان تأکید کرد: هدف ما نیز طرح این سوال است که اگر ما امروز بحث آزادی بیان را در جامعه به عنوان یک دغدغه داریم و این تفکر وجود دارد که افراد به راحتی ایده‌ها و نظره‌های خودشان را مطرح کنند و حرفشان را پیش ببرند؛ آیا این به حق است یا به ناحق؟ و امیدواریم این جلسه‌ها به رشد تفکر در این زمینه کمک کند.

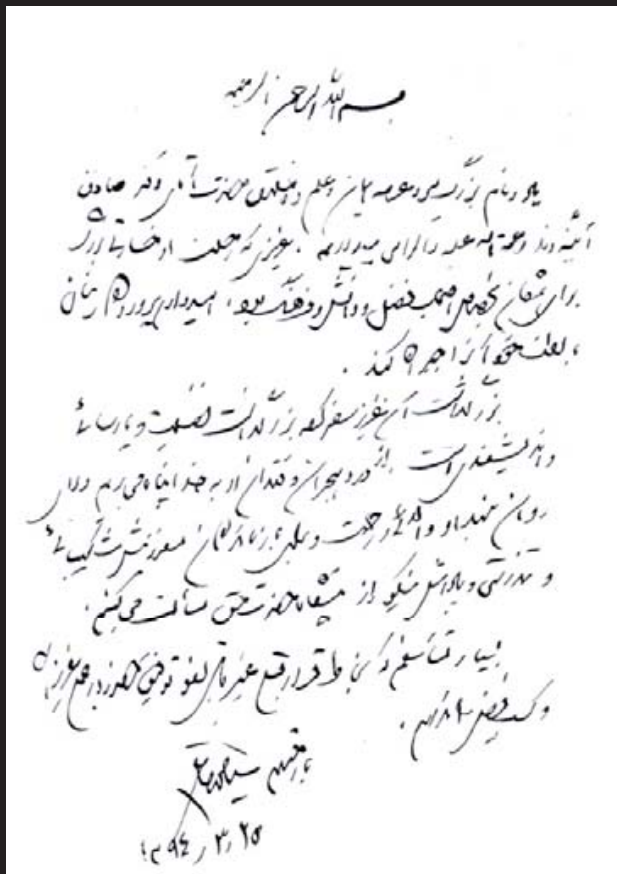
در ادامه، مناظره با حضور حجت الاسلام دکتر قاضی زاده، مدیر موسسه فہیم، و حجت الاسلام دکتر حسینی، عضو هیئت علمی موسسه امام خمینی، و با دبیری دکتر ضیایی‌فر دبیر کمیسیون حقوق بشر اسلامی ادامه یافت.

در ابتدا دکتر قاضی زاده به عنوان اولین سخنران اظهار داشت: من فکر می‌کنم قبل از اینکه سؤال را پاسخ بدهم، باید موضوع بحث را به طور دقیق مشخص کنیم. چون بعضی وقت‌ها وقتی آزادی بیان مطرح می‌شود، آن را به عنوان آزادی جنسی یا آزادی‌های دیگر مطرح می‌کنند. اما مرادی که از آزادی بیان در این بحث مطرح است، این است که امت بستر قدرت‌ها باشد و از مهم‌ترین حقوقی که مردم از این حقوق‌ها قدرت پیدا می‌کنند این است که افراد به طور مستقیم و از طریق نمایندگان خود حق اختیار و نظارت بر رفتار او را داشته باشند. لذا آزادی سیاسی ارتباط مستقیمی دارد با جایگاهی که نسبت مردم و حکومت است. در مفهوم آزادی مخالفت با قانون، مخالفت با شرع و مخالفت با اخلاق اصلاً وجود ندارد، بلکه در برابر دو حالت افراطی استبداد و تفریطی هرج و مرج است.

ایشان ادامه داد: ما وقتی از آزادی بیان سخن می‌گوییم؛ بر اساس پاسخ

تسلیت ها

پیام حجت الاسلام والمسلمین، دکتر سید محمد خاتمی به مناسبت چهلمین روز درگذشت زنده یاد دکتر صادق آئینه‌وند:

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، درگذشت جان‌گداز و جان‌کاه زنده یاد دکتر امیر معتمدی، را به سرکار خانم دکتر اشرف بروجرودی و آقای دکتر بشیر معتمدی، تسلیت عرض کرده و از خداوند منان علو درجات برای آن مرحوم و صبر جمیل برای بازماندگان خواستار است.

همکار گرامی، آقای ایرج سبزی‌کار، همکاران شما در پژوهشگاه، درگذشت خواهر گرامی‌تان را تسلیت عرض کرده و از خداوند منان علو درجات برای آن مرحومه و صبر جمیل برای بازماندگان خواستار هستند.

دکتر مهدی گلشنی، رئیس اسبق پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، به خانواده زنده یاد دکتر صادق آئینه‌وند ضایعه درگذشت دوست قدیمی خود را تسلیت گفتند. وی در تسلیت خود نوشت: در زمان درگذشت زنده یاد دکتر آئینه‌وند در سفر خارج ایران به سر می‌برده‌اند و از اینکه دوست قدیمی خود را از دست داده‌اند بسیار متأسف هستند.

بر مردم حاکم شود، زیرا فلسفه قدرت در اسلام، هدایت و رشد است و خودش بالذات ارزشی ندارد. و کسی را هم به زور نمی‌توان هدایت کرد و رشد داد. دکتر قاضی زاده در پاسخ به دکتر حسینی گفت: از نظر من، آزادی بیان از آزادی سیاسی جدایی‌پذیر نیست و آزادی هم وقتی مفید است که نظام مردم سالار داشته باشیم، یعنی مردم با آزادی می‌توانند در حکومت تاثیر داشته باشند. تا هر حدی که بتوانند اثر گذار باشند، تا همان حد آزاد هستند.

وی با تاکید بر اینکه باید محل نزاع درست تعریف شود، خاطر نشان کرد: در عصر غیبت، ما با سلايق و دیدگاه‌های متفاوتی در بین متدین‌ها در مورد نحوه حکومت مواجه هستیم. آزادی بیان در این حالت این است که مردم با آزادی بیان تا چه اندازه می‌توانند سلايق و افراد مورد نظر خود را حاکم کنند. اثر آزادی بیان این است که آیا در عرصه سیاسی در چارچوب اسلامی می‌تواند قوانین را عوض کند؟ می‌تواند در هر انتخاباتی تاثیرگذار باشد؟

دکتر حسینی نیز اظهار داشت: در قانون اساسی دو حاکمیت الهی و مردم پذیرفته شده است، اما این دو در عرض هم نیستند. حاکمیت فقط از آن خداست، اما خدا حق تحمیل نداده است.

وی با اشاره به اصل امر به معروف و نهی از منکر در اسلام گفت: بنا به احادیث بالاترین امر به معروف و نهی از منکر کلمه حق پیش امام جائر است و اگر این اصل حاکم شود، فسادها و اختلاس‌ها و ... از بین می‌رود و لذا باید این اصل را زنده کرد، چراکه راه اصلاحات اجتماعی است. این آزادی بیان است که بسیار تاثیرگذار است.

در انتهای این جلسه اساتید به پرسش و پاسخ با حاضران پرداختند.

کارگاه پژوهشی «متد نقد کتاب در حوزه علوم انسانی» در دانشگاه رازی

کارگاه پژوهشی «متد نقد کتاب در حوزه علوم انسانی» در ۳۱ اردیبهشت ماه سال جاری، توسط دکتر سید حسین حسینی، عضو هیئت علمی گروه فلسفه دین پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی و دبیر شورای بررسی متون و کتب علوم انسانی در دانشگاه رازی کرمانشاه، و با حضور اعضای هیئت علمی دانشگاه به مدت یک روز برگزار شد. دکتر سید حسین حسینی ضمن استقبال از مشارکت فعال شرکت کنندگان در این کارگاه آموزشی، به بیان مباحث مقدماتی نقد پرداخت و سپس، روش‌های نقد کتاب در حوزه علوم انسانی را مورد بررسی قرار داد.

آیین اختتامیه ششمین جایزه ادبی پروین اعتصامی

آیین پایانی ششمین جایزه ادبی پروین اعتصامی سه شنبه ۲۶ خردادماه ۹۴ با حضور سیدعباس صالحی، معاون فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و شهیندخت مولاوردی، معاون رئیس جمهوری در امور زنان و خانواده در پژوهشکده فرهنگ، هنر و معماری برگزار شد.

صالحی در این مراسم گفت: فرصت برگزاری جایزه ادبی پروین اعتصامی باعث شد تا ما ضمن شناخت بهتر پروین اعتصامی، به زنان خلاق در حوزه ادبیات بیندیشیم. این جایزه همچنین فرصت پایش و پژوهش در ادبیات زنان ایران را نیز فراهم آورده است.

معاون فرهنگی وزیر ارشاد برگزاری جایزه پروین را فرصتی دوگانه دانست و گفت: این جایزه را باید از یک سو برای بررسی نقطه عطفی در ادبیات ایران و از سوی دیگر برای بررسی یکی از چهره‌های شگفتی ساز دوران ما مورد توجه قرار داد.

وی در ادامه سخنانش به دو زن شهره در ادبیات به نام‌های فروغ و پروین با عمری کوتاه اشاره کرد و افزود: پروین و فروغ دو شاعر زن با سنین ۳۲ و ۳۵ سال بودند اما در همین عمر کوتاه خود بسیار تأثیرگذار بودند و هر دو نشان دادند که عمر به اندازه شناسنامه نیست. پروین فرصت‌های بسیاری را برای اندیشیدن به آموزه‌های اخلاقی ایجاد کرد و هنوز هم آموزه‌های بسیاری را در فرم و مضمون می‌دهد.

معاون فرهنگی وزارت ارشاد درباره فرصت دیگری که جایزه پروین اعتصامی ایجاد می‌کند، گفت: این جایزه همچنین فرصتی برای پایش ادبیات زنانه ایران است، ادبیاتی که روز به روز خلاقانه‌تر می‌شود. سال ۹۳، زنان خلاق حوزه کتاب و نشر در بخش شعر و داستان با مردان نسبتی برابر داشتند. آمارهای خانه کتاب نشان می‌دهد که در سال گذشته ۱۷۳۸ داستان‌نویس مرد و ۱۶۴۸ داستان‌نویس زن داشته‌ایم. در حوزه شعر نیز ۱۳۱۲ شاعر زن و ۲۸۵۹ شاعر مرد داشتیم. آمار نویسندگان زن نسبت به مرد در حوزه داستان تقریباً برابر شده و در حوزه شعر نصف مردان است.

صالحی عنوان کرد: ما به سمت دهه‌ای پیش می‌رویم که ادبیات زنانه می‌شود. زنان ما در گذشته قصه مادرانه می‌گفتند و ترانه و لالایی می‌خواندند، اما همیشه بدون نام و نشان می‌ماندند اما حال چنین نیست.

تقدیر از یک پروین پژوه

روح‌انگیز کراچی از پروین پژوهانی بود که در این مراسم تقدیر و لوح یادبود به وی اهدا شد، اما در ادامه تقدیری دیگری نیز از این محقق با اهدای عکس یادگاری انجام پذیرفت و از وی خواسته شد مقابل دوربین‌ها بایستد تا این لحظه ثبت شود. این محقق پس از دریافت جایزه خود گفت: از برگزار کنندگان این جایزه که عشق به ادبیات زنان را بی‌ارزش تلقی نکردند سپاسگزارم و آرزو می‌کنم در حمایت از زنان موفق باشند. این جایزه تنها به من تعلق ندارد بلکه به تمام زنانی که در طول تاریخ ایران به رغم محدودیت‌ها به زبان فارسی شعر گفته و اندیشه خود را به ثبت رساندند تعلق دارد.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، مراتب قدردانی و تبریک خود را خدمت سرکار خانم دکتر روح انگیز کراچی تقدیم می‌کند.

نخستین مجمع عمومی انجمن مطالعات قرآنی و فرهنگ اسلامی در پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

نخستین مجمع عمومی انجمن مطالعات قرآنی و فرهنگ اسلامی، در تاریخ ۱۸ خرداد ۱۳۹۴ در محل پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی برگزار شد. این انجمن علمی در تاریخ ۹۳/۱۰/۲۲ از کمیسیون انجمن علمی وزارت علوم مجوز گرفته بود. اعضای هیئت مؤسس انجمن عبارت‌اند از: مرحوم مغفور آقای دکتر صادق آیینه وند (استاد دانشگاه تربیت مدرس)

آقای دکتر محمدباقر حجتی (استاد دانشگاه تهران)

آقای دکتر محمد علی ایازی (استادیار دانشگاه آزاد اسلامی)

آقای دکتر آذرتاش آذرنوش (استاد دانشگاه تهران)

خانم دکتر دکتر فروغ پارسا (استادیار پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی)

خانم دکتر مریم قبادی (استادیار پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی)

آقای دکتر ابوالفضل خوش منش (استادیار دانشگاه تهران)

خانم دکتر پروین بهارزاده (استادیار دانشگاه الزهرا (ع))

خانم دکتر نصرت نیلساز (استادیار دانشگاه تربیت مدرس)

خانم دکتر اشرف بروجرودی (استادیار پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی)

آقای دکتر جعفر نکونام (دانشیار دانشگاه قم)

خانم دکتر پروین ترکمنی آذر (استاد پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی)

خانم دکتر فاطمه جان احمدی (دانشیار دانشگاه الزهرا (ع))

اولین مجمع عمومی انجمن با حضور بیشتر اعضای هیئت مؤسس و ۷۳ نفر از اعضای انجمن، حایز حد نصاب شد. در این جلسه نخست خانم فروغ پارسا به‌عنوان نماینده هیئت مؤسس گزارش روند شکل‌گیری انجمن و خط مشی فعالیت آن را ارائه کرد. سپس هیئت ریسه منتخب، با نظارت نماینده وزارت علوم، نامزدهای انجمن را معرفی و اعضای حاضر ۹ نفر عضو اصلی و ۲ نفر عضو علی‌البدل هیئت مدیره را به ترتیب ذیل انتخاب کردند:

- ۱- فروغ پارسا
- ۲- جعفر نکونام
- ۳- محمد علی ایازی
- ۴- سید هدایت‌الله جلیلی
- ۵- مریم قبادی
- ۶- محسن قاسم‌پور
- ۷- نصرت نیلساز
- ۸- پروین بهارزاده
- ۹- ابوالفضل خوش منش
- ۱۰- پروین ترکمنی آذر
- ۱۱- مهرداد عباسی

آقایان حمید باقری و محمد جانی پور به‌عنوان بازرسان اصلی و علی‌البدل انتخاب شدند.

کتاب خدمت به فرهنگ ایران رونمایی شد

برازش، مدیرکل دفتر چاپ و نشر وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، در این مراسم اظهار کرد: در این چند سال که در خدمت صنف چاپ هستم به مراکز مختلفی سفر و با دوستان زیادی در این صنف گفت‌وگو کردم. اغلب آن‌ها اذعان دارند، ماشین‌های چاپ قدیمی‌شان را از آقای مرتضی نوربانی خریداری کرده‌اند.

وی افزود: آوردن یک صنعت نوین به داخل کشور کار بسیار بزرگی است و همت والایی می‌طلبد. بنده در این مدتی که در خدمت صنف چاپ هستم ندیده‌ام و نشنیده‌ام کسی از مرحوم نوربانی گله‌مند باشد. خوب است که ما این زحمات را گرامی بداریم، چرا که هم مردم ما فرهنگی هستند و هم انقلاب ما با شعارهای فرهنگی به پیروزی رسیده است.

مدیرکل دفتر چاپ وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی ادامه داد: ادب و احترام به گذشتگان، به‌ویژه در صنعت چاپ، امری لازم و ضروری است. ما باید با وحدت خود در این برهه زمانی در صنعت چاپ افرادی همچون نوربانی را الگوی خود قرار دهیم.

حسین انتظامی، معاون امور مطبوعاتی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، نیز از دیگر سخنرانان این مراسم بود. وی در بخشی از سخنان خود اظهار کرد: «خدمت به فرهنگ ایران»: کتاب بسیار خوبی است و می‌تواند برای قدردانی از سایر پیشکسوتان حوزه‌های مختلف مبنا باشد؛ پیشکسوتانی که در تاریخ و تکامل و تربیت نیروی انسانی نقش مهمی داشته‌اند.

وی با بیان اینکه در صنعت چاپ همه خود را وامدار مرحوم نوربانی می‌دانند، گفت: سیاست معاونت مطبوعاتی وزارت ارشاد راه‌اندازی مرکز چاپ در مراکز استان‌هاست چرا که معتقدیم مطبوعات می‌توانند به رونق مناطق در راستای اشتغال‌زایی کمک کنند.

انتظامی ادامه داد: از ابتدای دولت یازدهم، افزون بر دو هزار نشریه مجوز گرفته‌اند. این در حالی است که این تعداد ۳۵ درصد نشریاتی موجود از کل نشریات کشور است. سیاست دولت یازدهم واگذاری امور به بخش خصوصی است، این رویه در حوزه چاپ و چاپخانه‌ها نیز وجود خواهد داشت.

انتصاب‌ها

دکتر حسینعلی قبادی، سرپرست پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، طی حکمی، حجت‌الاسلام والمسلمین دکتر سید سجاد علم‌الهدی را به سمت "معاون پژوهشی و تحصیلات تکمیلی" پژوهشگاه علوم‌انسانی و مطالعات فرهنگی، و همچنین؛

طی احکامی، حجت‌الاسلام والمسلمین دکتر سیدمحمدعلی ایازی را مسئول راه‌اندازی گروه پژوهشی "مطالعات فلسفی و کلامی قرآن" و دکتر احمد پاکتچی را مسئول راه‌اندازی "گروه زبان‌شناسی و نشانه‌شناختی قرآن کریم" منصوب کردند.

مراسم رونمایی از کتاب «خدمت به فرهنگ ایران» زندگی مرتضی نوربانی، پدر صنعت چاپ نوین ایران، سه شنبه ۲۶ خرداد ماه در کتابخانه ملی برگزار شد.

مراسم رونمایی از کتاب «خدمت به فرهنگ ایران»، زندگی و کارنامه مرحوم مرتضی نوربانی، پدر صنعت چاپ نوین ایران، اثری از سمیه سادات شفیعی و مجید خسروی، سه شنبه ۲۶ خرداد ماه با حضور محمودرضا برازش، مدیرکل دفتر چاپ وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، حسین انتظامی، معاون امور مطبوعاتی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و جمعی از اهالی فرهنگ و پیشکسوتان صنعت چاپ در اندیشگاه فرهنگی کتابخانه ملی برگزار شد.

مجید خسروی، یکی از نویسندگان کتاب «خدمت به فرهنگ ایران» در این مراسم گفت: باعث خرسندی است که امروز حاصل شش سال تحقیق و فعالیت در قالب کتاب رونمایی می‌شود. این اثر روایت‌کننده مجموعه اتفاقات خجسته‌ای است که زندگی بیشتر ایرانیان را در دوران معاصر دستخوش تأثیر قرار داده است. کدامیک از ما با مطالعه کتب نفیس نوربانی از مسلمان بودن خود احساس غرور و افتخار نمی‌کنیم؟ سخن گفتن از نوربانی بدون پژواک نیست و نخواهد بود به‌گونه‌ای که این پژواک با گذشت ۲ دهه از درگذشت او همچنان جاری و ساری است.

وی تصریح کرد: این کتاب، سیمای نقش کنش‌گر و موفق یک خیر فرهنگی را به تصویر می‌کشد و ضمن انتقال تجارب تاریخی، به کشف گوشه‌هایی از چگونگی مدرن شدن جامعه چاپ می‌پردازد و می‌تواند الگوی خط مشی‌ها در سطح کلان باشد.

در بخش دیگر این مراسم، علی نوربانی، فرزند مرتضی نوربانی سخنرانی کرد. وی ضمن بیان خاطره‌ای از پدر مرحومش و تشکر و قدردانی از صنف چاپ گفت: از وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی که همواره ما را حمایت کرده است و باعث شده که مؤسسه پدرم به‌نحو احسن به فعالیت بپردازد قدردانی می‌کنم.

حسینعلی متین‌رضا، پیشکسوت صنعت چاپ، از دیگر سخنرانان این مراسم بود و در بخشی از سخنانش عنوان کرد: انتشار کتاب «خدمت به فرهنگ ایران» بسیار مغتنم است چرا که باعث شده شخصیت نوربانی وارد تاریخ فرهنگ این مملکت شود و هیچ‌گاه این شخصیت به دست فراموشی سپرده نشود. متین‌رضا اظهار کرد: آقای خسروی پیش از این که این اثر را به کسی نشان دهد، به من داد و بنده بسیار متأسف شدم که ایشان چرا پیش از انتشار این اثر با من تماس نگرفتند تا من هم درباره شخصیت آقای نوربانی مطالبی را از دیدگاه قرآن، حدیث و شعر ارائه کنم.

تاکنون کسی نتوانسته جای مرحوم نوربانی را بگیرد و بدون تردید چنین کسی در آینده هم نخواهد آمد. من تصور نمی‌کنم کسی پیدا شود که از نوربانی به نیکی یاد نکند.

مهدی گلستانیان، پیشکسوت صنعت چاپ و از دوستان نزدیک مرتضی نوربانی نیز در این مراسم، گفت: نوربانی باعث پیشرفت این مملکت شد و خدمات ارزنده‌ای ارائه کرد. وی مرد بسیار بزرگ و باگذشتی بود. نوربانی باعث شد چاپ کشور دگرگون شود.

سی و دومین نشست علمی «نظام سیاسی اسلام»

سی و دومین نشست علمی «نظام سیاسی اسلام» در تاریخ ۲۹ اردیبهشت در سالن اندیشه پژوهشگاه برگزار شد. موضوع بحث در ادامه جلسه قبل، عبارت از ماهیت استقلالی یا تبعی دولت بود. گفته شد که در این باره دو دیدگاه اصلی وجود دارد. برخی بر استقلالی بودن دولت تأکید می‌ورزند و برخی دیگر از ماهیت تبعی دولت دفاع می‌کنند. در جلسه قبل به ثمرات علمی و علمی این بحث اشاره شد. اما در این جلسه ابتدا یکی از اساتید پژوهشگاه نظریه پردازی سیاسی و روابط بین الملل، برخی از دلایل هر دو دیدگاه را بیان کرد. از جمله دلایل دیدگاه موافق با واقعیت تبعی دولت آن است که ضرورت تأسیس دولت برآمده از تأسیس جامعه است و دیگر اینکه برای دولت مصلحت مستقل قابل فرض نیست و اساساً دولت ماهیت ابزاری دارد. در مقابل، طرفداران واقعیت مستقل دولت معتقدند که بحث ضرورت دولت را باید از جای دیگر آغاز کرد و نیز آنان ناممکن بودن فرض مصلحت مستقل برای دولت را نمی‌پذیرند. در ادامه یکی از اساتید بر این نکته تأکید داشت که اگر به خلط بحث میان ایجاد دولت و تصدی‌گری توجه شود؛ این دو دیدگاه قابل جمع است. همچنین بیان شد که مصلحت دولت مستقل از متصدیان است و اقتدارگرایی در تصدی‌گری رخ می‌دهد و معطوف به مصالح دولت نیست.

در ادامه گفته شد که این دو دیدگاه (استقلالی و تبعی) وابسته به دوتفکر اخلاق‌گرا و علم‌گراست. فلسفه ارسطویی از استقلال دولت دفاع می‌کند. اما فلسفه سیاسی مدرن از قرار دادی و تبعی بودن دولت دفاع می‌کند. نیاز بحث به ارائه تعریف دقیقی از دولت که بتوان براساس آن به حل این مسئله (استقلال یا تبعیت دولت) نایل شد و همچنین ابتدای آن به بررسی طبیعی بودن یا قراردادی بودن دولت نیز مطرح و تبیین شد. بدینسان که اگر دولت را طبیعی بدانیم؛ لاجرم باید نگاه استقلالی را پذیرفت و اگر معتقد به قراردادی بودن دولت باشیم؛ چاره‌ای جز پذیرش دیدگاه تبعی نخواهیم داشت.

کتاب آنچه گفتم جملگی احوال توست، منتشر شد

نوشته: دکتر احمد کتابی

معرف: سمانه خودچپانی

کتاب، آنچه گفتم جملگی احوال توست، به بررسی مفاهیم و جنبه‌های روان‌شناختی رفتار انسان در آثار مولوی پرداخته است. این کتاب به کوشش دکتر احمد کتابی و توسط انتشارات پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، در دو بخش اصلی تنظیم و منتشر شده است. بخش اول آن به بررسی یازده موضوع یا مفهوم جدید روان‌شناختی در آثار مولوی، به‌ویژه به تمثیل‌های نمادین او در مثنوی پرداخته است. مفاهیمی همچون: فراق‌کنی، توجیه (دلیل تراشی)، ضمیرناخودآگاه، اجزای متشکله روان (نهاد، خود و فراخود)، کشاکش بین اجزای شخصیت انسان، والایش (تصعید) و... که نخست با تعریف و توضیح اجمالی این موضوع‌ها، به شواهد برگرفته از آثار مولوی استناد شده و در نهایت به‌وجوه تشابه و اشتراک آن‌ها پرداخته شده است.

بخش دوم این کتاب نیز سه مفهوم «نفس اماره»، «نفس لوامه»، و «نفس مطمئه» بررسی کرده است. این مفاهیم علاوه بر تعاریف لغوی و اصطلاحی آن‌ها، شواهد و تمثیل‌هایی در آثار مولوی را همراه خود دارد. نویسنده کتاب این‌گونه آورده است که: «نفس اماره، نفس لوامه و نفس مطمئه از مفاهیم «نهاد»، «خود» و «فراخود» در روان‌شناسی جدید، وجوه تشابه و اشتراکات زیادی دارد، تا آن‌جا که شاید به مسامحه بتوان نهاد را با نفس اماره و فراخود را با نفس لوامه، کم و بیش تطبیق داد، یا لاقلاً تشبیه و مقایسه کرد». در این بخش شواهدی در افکار مولوی، به‌ویژه در مثنوی معنوی و دیوان کبیر (شمس) آورده شده است. به نظر نویسنده، این کتاب را می‌توان به منزله گام نخست در طریق سخت و طولانی شناخت جنبه‌های روان‌شناختی آثار مولانا تلقی کرد.

کتاب خاستگاه تاریخی ایل قاجار تجدید چاپ شد

مولف: دکتر ناصر تکمیل همایون

معرف: شهرام اصغری

در این کتاب که در تیراژ ۵۰۰ نسخه برای دومین بار به چاپ رسیده، دکتر تکمیل همایون تلاش کرده است با نگاهی خاص خاستگاه تاریخی ایل قاجار را مورد بررسی قرار دهد و مخاطب را به شناخت خوبی از جامعه معاصر ایران برساند. نویسنده در این کتاب تاریخ ایران را در چارچوب محتوای عمومی و اجتماعی به دوره‌های مختلفی به شرح زیر تقسیم کرده است:

- ۱- دوره پیش تاریخی (قبل از تاریخ)؛ ۲- دوره ایران باستان؛ ۳- دوره ایران اسلامی؛ ۴- دوره میانه؛ ۵- تاریخ جدید ایران؛ ۶- تاریخ معاصر ایران؛ ۷- تاریخ کنونی ایران
- در ادامه، دکتر تکمیل همایون به ریشه‌یابی‌های تاریخی پرداخته است.

فصل یکم با نخستین برخوردها و اسلام و موقعیت ترکان شروع شده و با حمله مغول و حاکمیت ایلخانان خاتمه یافته است.

در فصل دوم به تشکیل سلسله صفویه و نیروهای مقوم آن پرداخته شده که چطور شاه اسماعیل رهبر قزلباش و بنیان‌گذار سلطنت شده است.

فصل سوم اتحادیه قزلباش‌ها و عقیده و سازمان آن‌ها را به شکل زیبایی به تصویر کشیده است و در فصل چهارم ریشه‌یابی تبار شناختی قجرها (اوبماق‌های ابتدایی) به چشم می‌آید که چطور کشمکش ترکان در غرب ایران و حکومت‌های ملوک الطوائف شکل گرفت. در این فصل همچنین، اولین طایفه‌های قاجار ریشه‌شناسی شده است. این کتاب ده فصل دارد، از رضا قلی خان تا اشغال اصفهان توسط افغان‌ها که هر کدام خواننده را به اعماق تاریخ می‌برد، با برافتادن سلسله صفوی خاتمه می‌یابد و فرجام سخن اینکه نویسنده در خاتمه کتاب به این موضوع تأکید می‌کند که قاجارها هیچ‌گاه با شاهان صفوی مخالفت و معاندت نداشتند.

کتاب زبان و مهاجرت، منتشر شد

نویسنده: دکتر یحیی مدرسی

معرف: سمانه خودچپانی

کتاب زبان و مهاجرت (پیامدهای زبانی مهاجرت ایرانیان به آمریکا) نوشته دکتر یحیی مدرسی توسط پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی منتشر شد. این کتاب پژوهشی درباره وضعیت زبانی گروهی از مهاجران ایرانی در امریکا است که داده‌های آن در فاصله دو سرشماری در سال‌های ۱۹۹۰ و ۲۰۰۰ گردآوری شده است اگرچه این کتاب با تاخیر به چاپ رسیده، اما به نظر نویسنده آمار و داده‌های به کار برده شده در نوع خود سودمند است. چرا که تقریباً اولین پژوهش و کتابی است که در این زمینه انجام شده است. بحث‌های نظری کتاب در مورد مهاجرت و زبان می‌تواند برای خواننده فارسی زبان به‌ویژه دانشجویان زبان‌شناسی تازگی داشته باشد.

در زمینه پیامدهای زبانی مهاجرت ایرانیان، موردپژوهی‌های محدود در اروپا و امریکا انجام گرفته است، اما به‌رغم سیر صعودی مهاجرت ایرانیان آمار رسمی و دقیقی از شمار آن‌ها در امریکا و حتی اروپا وجود ندارد و اگر هم موجود باشد جامعه ایرانی به آن‌ها به دید تردید می‌نگرد از این‌رو، این کتاب اولین کتابی است که دربردارنده آماری از پیامدهای زبانی مهاجران ایرانی است

در این کتاب تصویر کلی از پیامدهای زبانی مهاجرت و نیز جامعه ایرانی مهاجر در امریکا، به‌طور عمده به نسل دوم ایرانیان در ایالت اوهایو ارائه شده است. این کتاب در شش فصل با عنوان‌های: مقدمه، پیامدهای زبانی مهاجرت، مهاجرت و تنوع زبانی - قومی در امریکا، مهاجران ایرانی در امریکا، نسل دوم مهاجران ایرانی و زبان فارسی و حفظ زبان فارسی در غربت تنظیم شده است که در بخش پایانی کتاب نیز منابع فارسی، منابع انگلیسی به همراه واژه نامه فارسی و انگلیسی آورده شده است.

فصل اول کتاب، به‌عنوان مقدمه با تعریف مفاهیمی همچون درآمد، مهاجرت و انواع آن، انگیزه‌ها و دلایل، پیامدهای فرهنگی و گستره پژوهش، آغاز می‌شود. نویسنده اشاره دارد که مهاجرت از مهم‌ترین پدیده‌هایی است که در جوامع مختلف مشاهده شده و به شکل‌ها و ابعاد مختلفی روی داده است که این پدیده از جنبه‌های مختلف جمعیت‌شناختی، مردم‌شناختی، تاریخی، اجتماعی و... مورد بررسی قرار گرفته، اما یکی از جنبه‌های با اهمیت آن، که از نیمه دوم قرن بیستم و به‌ویژه در دهه‌های اخیر موردتوجه پژوهندگان مختلف قرار گرفته، پیامدهای زبانی - فرهنگی مهاجرت است.

فصل دوم کتاب، به پیامدهای زبانی مهاجرت پرداخته شده است. نویسنده اشاره می‌کند که مهاجرت یک روند اجتماعی است و پیامدهای زبانی، اجتماعی، فرهنگی و روانی گوناگونی دارد. مهاجرت سبب ایجاد تماس‌ها، برخوردها، ارتباطات گوناگون و... در جامعه میزبان می‌شود که گسترش این عوامل موجب

به‌وجود آمدن پدیده دو زبانی و چند زبانی در سطح فردی و اجتماعی می‌شود، چرا که مهاجر، ناگزیر به انطباق زبانی و فرهنگی با جامعه میزبان دست می‌زند و تلاش می‌کند کم و بیش عادی در جامعه جدید جایگاهی پیدا کند.

از پیامدهای دیگر مهاجرت تغییر زبان و حفظ زبان است. مهاجر بسته به اینکه چه نقش و چه جایگاهی در جامعه جدید پیدا می‌کند، یا به‌سوی رها کردن زبان بومی خود گام بر می‌دارد، یا با حفظ زبان خود و در بستر دو زبانی تلاش می‌کند.

فصل سوم کتاب، به مهاجرت و تنوع زبانی - قومی در امریکا پرداخته است که با توجه به روند مهاجرت و امواج مهاجرتی گوناگون به امریکا، ریشه‌های شکل‌گیری جمعیت این کشور نشان داده شده است. نظریه بوته ذوب و سیاست همگون سازی و ادغام مهاجران به‌عنوان دیدگاه غالب، بر آن بوده است تا مهاجران در فاصله چند نسل در جهت زبان انگلیسی و فرهنگ امریکایی هدایت کند، اما این همگونی به‌طور مطلوب، یا کامل رخ نداده است و دست کم در قلمروهای غیر رسمی، تنوع قومی، زبانی و فرهنگی قابل ملاحظه بوده است.

فصل چهارم کتاب، به مهاجران ایرانی در امریکا پرداخته است. جامعه ایرانیان مهاجر در امریکا مانند برخی دیگر از جامعه‌های قومی مهاجر در این کشور از جامعه‌های بزرگ و کوچکی تشکیل شده که کم و بیش در همه ایالت‌های امریکا پراکنده‌اند. نویسنده در این پژوهش اشاره می‌کند که مراکز عمده استقرار مهاجران ایرانی در شهرهای لس‌آنجلس، نیویورک و واشنگتن است که میزان کاربرد زبان فارسی در برخوردها و گفتگوهای روزانه‌شان قابل ملاحظه‌تر از شهرهای کوچک است. در واقع، در شهرهای کوچک که امکان فعالیت‌های فرهنگی برای حفظ زبان فارسی و فرهنگ ایرانی بسیار ضعیف است فشار فرهنگی جامعه میزبان بیشتر احساس می‌شود که در چنین شرایطی حفظ هویت ایرانی و انتقال آن به نسل‌های بعد دشوار است.

فصل پنجم کتاب، بررسی نسل دوم مهاجران ایرانی و زبان فارسی است. این فصل با نگاهی دقیق‌تر به بررسی، توصیف و تحلیل رفتار زبانی ایرانیان در یک جامعه مشخص فارسی زبان در امریکا پرداخته است. این بررسی با یک موردپژوهی در ایالت اوهایو به‌عنوان ایالتی که جمعیت ایرانی نه خیلی زیاد است و نه خیلی کم، انتخاب شده است. هدف اصلی در این فصل ارائه تصویری از وضعیت زبانی - فرهنگی مهاجران ایرانی در ایالت اوهایو، با تاکید و تمرکز ویژه بر کاربرد فارسی در نسل دومی‌هاست.

فصل ششم به حفظ زبان فارسی در غربت اشاره می‌کند. این فصل بر پایه مشاهدات محدود در موردپژوهی ایالت اوهایو و نیز مشاهدات پراکنده روند مهاجرت ایرانیان به این کشور است که این امر را دارای پیامدهای گوناگون در سطح خرد و کلان می‌داند. پدیده‌هایی مانند قرض‌گیری، وام‌گیری زبانی، رمزآمیزی و رمزگردانی در سطح خرد و پدیده‌هایی همچون دوزبانی، تغییر زبان و حفظ زبان در سطح کلان در میان اعضای جامعه ایرانی ساکن در آن ایالت مشاهده شده است. کتاب زبان و مهاجرت در ۵۰۰ نسخه منتشر شده و به بهای ۲۰ هزار تومان در دسترس علاقه‌مندان قرار گرفته است.

سرمدیپور: دکتر محسن علوی پور

هیئت تحریریه: افسرالملوک ملکی، فرزاد حسینی، محسن باباخانی و سمانه خودچپانی، شهرام اصغری

طراح و صفحه‌آرا: شهره خوری

www.ihcs.ac.ir * ravabet1@ihcs.ac.ir